

Jacek Andrzejowski, Teresa Dąbrowska, Anna Grochulska, Anna Wróblewska

---

Nadkole, gm. Łochów, woj. siedleckie. Stanowisko 2

Informator Archeologiczny : badania 16, 164-165

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Część grobów była zniszczona lub uszkodzona przez okopy z pierwszej wojny światowej oraz intensywną orkę. Znaczna ilość zabytków znalezionych poza obiektami, jak zapinki, szpile, noże, potwierdza znaczny stopień zniszczenia stanowiska.

Do najciekawszych odkryć tego roku należy zaliczyć grób nr 53/82, birytualny, podwójny, zawierający pochówek kobiety ciałopalny i dziecka - szkieletowy, usytuowane w jednej jamie grobowej. Przy pochówku dziecka znaleziono paciorki i wisiorki z bursztynu. Grób posiadał częściową obstawę kamienną. Należy do grupy najmłodszych pochówków późnorzymskich na badanym obiekcie.

Innym ciekawym pochówkiem ciałopalnym, późnorzymskim był grób nr 18/82 zawierający: naszyjnik z brązu, z czworokątnego drutu, aplikację z wypukłej blachy brązowej, z dziurkami, w kształcie dużego, asymetrycznie ustawionego listka koniczyny /?/; dwa srebrne pierścionki /?/, fragmenty grzebienia zdobionego kółeczkami, fragment ozdoby - zawieszki /?/ z masy szklanej, w kształcie bransolety /?/, sprzączkę owalną z brązu oraz asymetrycznie dwustożkowy przęślik gliniany.

Inną niezmiernie interesującą grupę stanowią groby wczesnorzymskie, dzielące się na dwie podgrupy: bardzo wczesną /7 grobów/, datowaną wstępnie na fazy: A₂/B₁ i B₁ oraz wczesną /9 grobów/, datowaną wstępnie na fazy B₂ i B₂/C₁. Obie podgrupy były ciekawie i bogato wyposażone w zestawy brązów, jak zapinki: wczesne i późne oczkowate, trąbkowate, bransolety, szpile, a także w przedmioty z żelaza: zapinki, bransolety, sprzączki. W dwóch grobach wystąpiły ostrogi żelazne a w kolejnym zminiaturyzowane narzędzia żelazne.

Wczesnorzymskie groby odkryte na tym stanowisku wyraźnie nawiązują do podobnych znalezisk z tego okresu na Kujawach i Wyżynie Łódzkiej.

Materiały wraz z dokumentacją znajdują się w Muzeum Ziemi Zawkrzeńskiej w Mławie.

Prace będą kontynuowane.

NADKOLE, gm.Łochów
woj.siedleckie
Stanowisko 2

Państwowe Muzeum
Archeologiczne w Warszawie

Badania prowadził mgr Jacek Andrzejowski przy współudziale dr Teresy Dąbrowskiej oraz mgr Anny Grochulskiej i mgr Anny Wróblewskiej. Finansowało PMA. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko kultury przeworskiej z wczesnego okresu wpływów rzymskich.

Cmentarzysko położone jest na niewielkiej, zalesionej wydmy na niezalewowym tarasie Liwca, ok. 200 m od koryta rzeki przy drodze Nadkole-Kamieńczyk. Przebadano 166,5 m² w dostępnej z uwagi na rzadziej rosnące drzewa części wydmy, odsłaniając 36 pochówków /26 popielnicowych, 4 jamowe, 6 zniszczonych/ oraz 1 obiekt o nierozpoznanej funkcji. Uchwycono orientacyjny zasięg cmentarzyska w części północnej. Najstarszy zabytek to brązowa zapinka A.68, /grób 15/. Równie wczesna zapinka /A.45/ pochodzi z grobu datowanego umbem J.7b i zapinką A.60-61 na fazę B₂ /grób 22/, jednak jej przynależność do tego zespołu nie jest całkowicie pewna. Najmłodsze groby wyznaczone są przez zapinki kapturkowe A.38-39 /groby 6,36/.

Odkryte na cmentarzysku pochówki pochodzą z fazy B₁ /grób 15 i grób 4, m.in. z brązowym imaczem J.6, umbem J.6 /?/ i brązową zapinką A.75-77/ i głównie z fazy B₂ /27 grobów/, zaś 7 pozostałych można datować ogólnie na fazy B₁-B₂. Pomijając groby zniszczone i domniemane dziecięce, pozostałe należą do stosunkowo bogato wyposażonych. Z ciekawszych zabytków wymienić można 8 brązowych zapinek mieszanej grupy A.IV/II /gr.7,9,11,26/, kilkanaście brązowych okuć brzegu tarczy /gr.4/, srebrną klamerkę esowatą /gr.26/, żelazną zapinkę V grupy z taśmowatym, zdobionym kabłąkiem i trójkątnie rozszerzającą się nóżką, zbliżoną do rzadkiego wariantu A.150 /gr.5, m.in. z umbem J.7a/. Ceramika grobowa reprezentowana jest głównie przez wazowate naczynia o czarnych, lśniących powierzchniach, rzadziej popielnicami były naczynia o jajowatym brzuscu i brumatywnej powierzchni /gr.2, 3,7,34/.

Bardzo interesujący był tzw.obiekt A - kolista /ok. 70 cm średnicy/, głęboka /do 120 cm/ jama o jednolitym jasnoszarym wypełnisku z drobnymi fragmentami węgla drzewnych, wypełniona kamieniami tworzącymi przenikające się warstwy, miejscami o formie czworokątnej obstawy. Z jamy pochodzą jedynie 3 fragmenty ceramiki datowane ogólnie na okres rzymski.

Materiały złożono w PMA.

Przewiduje się kontynuację badań.

NIECHMIRÓW-MAŁA WIEŚ, gm.Burzenin-Konopnica
woj.sieradzkie patrz
Stanowisko 1 /74-75/ epoka brązu

OPATÓW
woj.częstochowskie
Stanowisko 1

Uniwersytet Jagielloński
Instytut Archeologii

Badania prowadził prof.dr hab.Kazimierz Godłowski. Finansował UJ i WKZ Częstochowa. Osiemnasty sezon badań. Cmentarzysko kultury łużyckiej i kultury przeworskiej z późnego okresu rzymskiego.